

A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

P 0 5 3 A 1 0 3 1 2

TÉLI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

2. feladatlap

Irodalmi fogalmazás

Scütörtök, 2006. február 9. / 60 perc

*Engedélyezett segédeszközök: a jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.
A feladatlap tartalmazza a művészi szöveget és a szövegalkotás szempontjait.
Mellékelve van hozzá egy darab üres lap a vázlatkészítéshez.*

SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

ÚTMUTATÓ A JELÖLTEKNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót! Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg ezt a felügyelő tanár nem engedélyezi.

Ragassa vagy írja be kódszámát az erre kijelölt helyre ezen az oldalon!

Csak golyós- vagy töltőtollat használhat.

A ceruzával megoldott feladatokat nulla (0) ponttal értékeljük.

Írott betűkkel írjon!

A feladatlap két szempontrendszer tartalmaz: egy irányított és egy szabadabb szövegértelmezést.

A kettő közül csak egyet válasszon!

Írjon olvashatóan! Az olvashatatlan írást és a zavaros javításokat nulla (0) ponttal értékeljük. Ügyeljen a nyelvhelyességre is!

Bízzon önmagában és képességeiben!

Eredményes munkát kívánunk.

A feladatlap terjedelme 12 oldal, ebből 2 üres.

ÜRES OLDAL

Figyelmesen olvassa el a szövegrészleteket, majd a kiválasztott címnek és szempontrendszernek megfelelően fogalmazza meg dolgozatát!

A) Gogol: A köpönyeg (részlet)

(...) Akakij Akakijevics már előre kellőképpen megszeppent, kissé zavarba is jött, és amennyire csak tudta, amennyire nyelve engedte – az „izé” szócskának a rendesnél is sűrűbb betoldásával – elmagyarázta, hogy a köpeny egészen új volt, és most embertelen módon elrabolták, és hogy azért fordult őhozzá, hogy valahogy, izé, írjon pár sort a rendőrfőnök úrnak vagy valaki másnak, és keríttesse elő a köpönyeget. A tábornok – nem tudni, miért – nagyon bizalmaskodónak találta ezt a modort.

– Hohyhogy, tisztelt uram – szólt érdesen – nem tudja, mi a rend? Hová tolakodott ön, nem ismeri az ügymenetet, mi? Magának először is kérvényt kellett volna beadnia ebben az ügyben az iktatóba. A kérvény az irodafőnökhöz, azután az osztályfőnökhöz került volna, aki továbbadta volna a titkáromnak, a titkárom pedig elem terjesztette volna...

– De méltóságos uram – mondta Akakij Akakijevics, és igyekezett összeszedni egész gyűszűnyi bátorságát, ami csak volt még benne, de ugyanakkor érezte, hogy szörnyen verejtékeznek –, azért bátorkodtam méltóságodat terhelni, mert a titkárok... az megbízhatatlan népség...

– Micsoda? – szörnyülködött a tekintélyes személy. – Honnan vesz magának ekkora vakmerőséget? Honnan szedi az ilyen ötleteket? Micsoda lázadó szellem terjedt mostanában a fiatalemberek között a feljebbvalóikkal, főnökeikkel szemben!

A tekintélyes személy, úgy látszik, nem vette észre, hogy Akakij Akakijevics már jóval túljárt az ötvenen, következésképpen legfeljebb csak viszonylagosan lehetett fiatalembernek nevezni, vagyis csak ahhoz viszonyítva, aki már elmúlt hetvenéves is.

– Tudja maga, kinek mondja ezt? Tisztában van azzal, hogy ki áll maga előtt? Tisztában van vele? Tisztában van vele, kérdem én öntől. – Még dobbantott is, és olyan magasra kanyarította erős hangját, hogy bizony más is megszeppent volna, nemcsak Akakij Akakijevics. Szegény feje megdermedt, inogni kezdett, egész testében remegett, és sehogy se bírt megállni a lábán: ha két altiszt oda nem szalad hozzá, hogy megkapja, bizonyára a padlóra zuhan. Csaknem holtra váltan vitték ki. A tekintélyes személy pedig nagyon meg volt elégedve azzal, hogy a hatás minden várakozást felülmúlt, és teljesen megmámorosodott attól a gondolattól, hogy az ő szavától még el is ájulnak az emberek; barátjára sandított, hogy lássa, mi a véleménye erről az esetről, és nem minden elégedettség nélkül tapasztalta, hogy barátja a legbizonytalanabb állapotban van, sőt már ő maga is bizonyos félelmet érzett.

Akakij Akakijevics egyáltalán nem emlékezett rá, hogyan ment le a lépcsőn, hogyan jutott ki az utcára. Nem érezte se kezét, se lábát. Világéletében sem ripakodott rá még ilyen keményen egyetlen tábornok, kivált idegen! Száját is nyitva felejtette, és a járdáról letérve bandukolt az utcákon a süvöltő hóvihárban; a szél – jó pétervári szokás szerint – mind a négy világtáj felől, minden mellékutcából fújta. Egy szempillantás alatt meghűtötte a torkát, és mire hazaténfergett, már egy árva szót sem bírt kinyögni. Tetőtől talpig megdagadt a teste – ágynak esett. Ilyen erős hatása van néha az alapos dorgálásnak! Másnapra magas láz tört ki rajta. Hála a pétervári éghajlat nagylelkű támogatásának, a betegség lefolyása gyorsabb volt, mint várni lehetett volna. (...)

(Makai Imre fordítása)

Irányított irodalmi fogalmazás Gogol A köpönyeg című elbeszélésének részlete alapján

Szemponatok

- Helyezze el az írók korában, mutassa be a kor irodalmának fontosabb jellemzőit!
- Ismertesse az elbeszélés témáját, összegezze a részlet cselekményét!
- Vizsgálja meg a hősök találkozását, jellemezze őket! Fejtse ki a főhős viselkedésének okát és következményét!
- Fogalmazza meg és értelmezze az elbeszélés üzenetét, majd a kérdést aktualizálva foglaljon állást az üzenettel kapcsolatban!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követni. Állításait idézetekkel támassza alá! Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, a stilisztikai és nyelvi megformálásra!

A dolgozat terjedelme: 400–600 szó.

B) Irodalmi fogalmazás Kosztolányi Dezső A kulcs című novellájának részlete alapján

(...) A hivatalról otthon sokat hallott. Apja mindig ezt hajtogatta: "a hivatal, a hivatal, a hivatal". Anyja is: "szegény apád a hivatalban, a hivatalból, a hivatalért". A Hivatal úgy vette körül, mint holmi rejtélyes, mindenütt jelenlevő, ünnepélyes, szigorú, fényes és megközelíthetetlen valóság. De eddig nem látta.(...)

Izgatottan nyitott be az 576., 577. és 578. ajtón.

Egy teremben ember hátán szorongott, várakozók nyája, s hátul a farács mögött hivatalnokok görnyedeztek, bezárva, mint a rabok. Pista nyújtogatta a nyakát. Jobbra egy kisebb szoba volt, melynek ajtaját nyitva hagyták. Ide lépett be.

– Takács István urat keresem – fordult egy fiatalemberhez, aki tízórazott.

– Balra – utasította a fiatalember, s anélkül, hogy rátekintene, beleharapott a kolbászába.

Pista a terem tömegén átfurakodva, a bal szobába tartott, mely pontról pontra hasonlított az előbbihez.

Itt egy nagy íróasztalt látott. Annál se apja ült, hanem egy nyakig-kopasz úr. De már megismerte apja szőke-deres haját, izmos tarkóját. Háttal ült neki, egy falhoz támasztott kis íróasztalnál, a sarokban.

Lábujjhegyen közeledett feléje. Az íróasztalnál nem tudott tovább jutni a könyvek fölpolcolt halmától. Mélyen meghajolt. Apja nem vette észre. Zavarában köhögött.

– Kezedet csókolom, édesapa.

– Mit akarsz? – kérdezte Takács.

– Anya küldött.

– Miért?

– A kulcsért.

– Miféle kulcsért?

– A kamrakulcsért. Azt hiszi, magaddal hoztad, tévedésből.

– Mindig zavartok – fakadt ki Takács, és fölkel.

Turkált a zsebeiben. Az asztalra csapott egy cigarettatárcát, egy papírba csomagolt vajjas zsömlét, egy szemüvegtokot, egy jegyzőkönyvet meg egy zsebkendőt.

– Nincs – állapította meg dühösen –, nincs. Keressétek otthon.

Pista lesütötte szemét. Az íróasztalt nézte, a kis, nyomorék, hektikás íróasztalt. Nagyobbnak képzelte. Legalább akkorának, mint a másikat, amelyiknél a kopasz írt.

Takács egymás után forgatta ki zsebeit is, s közben, hogy haragját hűtse, pirongatta fiát.

– Aztán hogy jössz ide, tisztességes emberek közé? Csupa piszok vagy. Meg se mosdottál. A cipőd, a harisnyád. Mint egy csavargó. Nem szégyelled magad?

– Ez a fiad? – kérdezte a kopasz.

– Az – dörmögött Takács. – Haszontalan. Mindig kódorog. A labdán jár az esze, nem a könyvön.

– De most szünidő van – jegyezte meg a kopasz. – Vagy tán megbukott?

– Majdnem – sóhajtott Takács.

Ekkor a nadrágzsebéből a padlóra hullt a kamrakulcs.

– Ott van – szólta Takács.

Pista a kulcs után ugrott, fölemelte, s indult.

Künn azonban, a teremben, egyszerre többen kiáltották:

– Takács, Takács.

Olyan izgalom támadt, mintha tűz ütött volna ki. Sokan megjelentek az ajtóban is, s a csoportban végre feltűnt az izgalom okozója és magja: egy fürge, incifinci úr.

Takács, aki éppen visszadugdosta kifordított zsebeit, a földig bókolt.

– Parancsoljon, méltóságos uram.

A kis ideges emberke átnyújtott neki egy papírlapot, melyre kék írónnal néhány szám volt írva.

– Takács – rendelkezett –, gyorsan hozza át nekem ezeket az iktatóból.

– Azonnal, méltóságos uram – olvadozott Takács.

Máris rohant úgy, ahogy volt, kalap nélkül.(...)

Irodalmi fogalmazás Kosztolányi Dezső A kulcs című novellájának részlete alapján

Összegezze a novellarészlet cselekményét, utaljon az események kimenetelére! A hősöket jellemezve elemezze és értelmezze magatartásukat és az apa viselkedésének okát!

Vizsgálja meg a kisiú felismerését, majd a novella üzenete alapján fejtse ki véleményét a témáról!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követni. Állításait idézetekkel támassza alá! Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, a stilisztikai és nyelvi megformálásra!

A dolgozat terjedelme: 400–600 szó.

ÜRES OLDAL